

PM

UPPDRAG Nykvarn-Almnäs 2x130 kV	UPPDRAGSLEDARE [REDACTED]	DATUM 2018-12-08
UPPDRAGSNUMMER 15000811	UPPRÄTTAD AV [REDACTED]	GRANSKAD AV [REDACTED]

Kompletterande naturvärdesinventering Nykvarn-Almnäs

Bakgrund

I detta PM redovisas resultaten från en kompletterande naturvärdesinventering i Nykvarn. Området väster om inventeringsområdet är kartlagt och naturvärdesbedömt sedan tidigare av Ekologigruppen inför upprättande av en ny detaljplan.

Metod

Naturvärdesinventeringen (NVI) på fältnivå har skett enligt "Standard för Svensk Naturvärdesinventering (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning enligt svensk standard SS 199000: 2014".

I denna fältinventering har nivån medel använts, vilket innebär att avgränsning och naturvärdesbedömning har utförts på objekt med en yta på ca 0.1 ha eller mer, och som kan antas vara av betydelse för biologisk mångfald. Linjeformade områden kan, enligt standarden, avgränsas om de har en längd på 50 m eller mer, eller en bredd på 0.5 m eller mer.

Även objekt som bedömdes ha ett visst naturvärde (NV-klass 4) undersöktes vid fältinventeringen.

Vid fältbesöket genomfördes inventeringsområdet efter naturvårdsarter och förutsättningar för biologisk mångfald bedömdes. De arter som brukar benämnas naturvårdsarter är skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Begreppet naturvårdsarter är alltså en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Typiska arter är arter vars förekomst indikerar s.k. gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EUs art- och habitatdirektiv.

Följande kriterier tas hänsyn till vid naturvärdesbedömning:

- Våtmarker bedöms utifrån orördhet, mångformighet, eventuell trädstruktur och förekomst av ovanligare arter.
- Skogliga värden bedöms utifrån orördhet, eller om de trots mänsklig påverkan har en struktur som gör att de kan fungera som livsrum för ovanligare arter. Sådana strukturer kan vara lövträd och död lövved, förekomst av liggande döda träd (lågor) eller stående döda träd (torrakor).
- Vattendrag bedöms utifrån naturlighet, mångformighet och bottenstruktur.

- Dessutom tas hänsyn till förekomst av ovanligare arter. Signalarter är arter vars förekomst ofta påvisar höga naturvärden i olika biotoper. Rödlistade arter är sådana som nationellt bedömts minska eller vara under sådan hotnivå att de löper risk att i förlängningen dö ut i Sverige. Klassificering av hotstatus går från livskraftig – nära hotad (NT) – sårbar (VU) – starkt hotad (EN) - akut hotad (CR) till nationellt utdöd (RE), där arter som tillhör någon kategori utom kategorin livskraftig benämns rödlistade.
- Enligt standard kan man vid bedömningen också ta hänsyn till förekomst av en speciell biotop, eller art, som kan ha ett naturvärde om de är sällsynta i ett regionalt perspektiv.

Som underlag innan fältundersökningen användes följande material:

- Information från Länsstyrelsen – uppgifter om naturreservat, Natura 2000-områden, riksintressen för naturvärden.
- Uppgifter från ArtDatabanken
- GIS-information från Skogsstyrelsen – nyckelbiotoper, skogliga naturvärden, sumpskogar
- Information från skogsbolagens egen sida skyddadskog.se, där de presenterar frivilliga avsättningar och nyckelbiotoper.
- Satellitbilder (ortofoto) över området, där objekt som såg ut att ha äldre skog undersöktes.

Området besöktes i fält 2018-11-28 av Kirsi Jokinen.

Områdesbeskrivning

Omgivande landskap karaktäriseras av ett sprickdalslandskap med flera olika naturtyper. Området ligger inom den naturgeografiska regionen nr 24 "Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken" vilken karaktäriseras av "ett sönderstyckat mosaiklandskap med växlande bergplatåer och smärre bergshöjder avbrutna av lerfyllda sänkor eller sjöar".

Området har präglats av småskaligt jord- och skogsbruk sedan brons- och järnåldern och det finns gott om fornlämningar såsom rösen men även andra kulturhistoriska lämningar.

Inventeringsområdet ligger intill väg E20 ca 5 km öster om Nykvarn tätort i Stockholms län (Figur 1). Inventeringsområdet är ca 37 ha stort. Den största delen av inventeringsområdet utgörs av skog. Skogen är hårt brukad, vilket innebär att skogsbestånden är likåldriga och mestadels yngre. Död ved och gamla träd är en bristvara. Nästan all död ved har rensats bort men på vissa ställen ligger avverkningsrester kvar på marken. Terrängen är småkuperad. Det inventerade området delas i två delar av motorväg E20 som löper genom området i öst-västlig riktning. Delarna beskrivs var för sig nedan.

2 (7)

PM
2018-12-0

Söder om E20

En grusväg, som även utgör en del av vandringsleden Täljeleden, löper genom västra delen av området. I närheten av grusvägen växer ställvis mindre grupper av lite grövre granar och lövträd. Förutom grusvägen finns även flera stickvägar för skogsmaskiner.

Figur 1: Det inventerade området ligger intill motorväg E20 öster om Nykvarn tätort.

Figur 2: Intill grusvägen i västra delen växer grupper av lite äldre träd.

I nordvästra hörnet och längs med södra kanten av området växer ung tallskog med ett visst inslag av björk. I östra delen finns ett stort kalhygge med ett fåtal sparade träd. På östra kanten av kalhygget finns ett litet bestånd av grandminerad ungskog som även fortsätter utanför inventeringsområdet.

Figur 3: A: Det är vanligt med ung tallskog i området. B: I området finns ett stort kalhygge.

En kraftledningsgata löper genom södra delen av området i öst-västlig riktning. I kraftledningsgatan växer en del äldre enbuskar samt låga tallar och andra buskar. Kraftledningsgatan löper i inventeringsområdet över kuperad mark med hållar.

Figur 4: En kraftledningsgata löper genom södra delen av inventeringsområdet.

Framför allt i västra delen av området finns det några mindre luckor i skogen med hållmark. På hållarna växer en del renlavar men övrig vegetation var svår att se i november.

Närmast motorvägen växer en remsa av gles, gallrad skog med mycket gräs i fältskiktet. Träden är ungefär 40-50 år gamla. Det dominerande trädslaget varierar mellan gran och björk och det finns även inslag av tall. I en liten sänka växer klibbal på fuktigare mark, men även här är skogen kraftigt gallrad. I mitten av området växer ett bestånd av medelålders granskog med ett litet inslag av björk.

Figur 5: Gallrad skog med gran, björk och tall nära väg E20.

Norr om E20

Största delen av det inventerade området norr om väg E20 utgörs av brukad medelålders granskog. Träden växer oftast i tydliga rader och ställvis är skogen så skuggig att det endast ser ut att finnas mycket sparsamt med vegetation på marken. Centralt i området finns ett nyligen upptaget kalhygge. Närmast motorvägen övergår skogen till glesare blandskog med gran, tall och björk som dominerande trädslag.

Figur 6: A: Granskog är den vanligaste skogstypen norr om motorvägen. B: Centralt i området finns ett nyligen upptaget kalhygge.

En grusväg löper genom området i öst-västlig riktning. I västra delen av området finns även en kraftledningsgata som sträcker sig genom det inventerade området i nord-sydlig riktning. Runt kraftledningsgatan finns lite jordbruksmark i form av åker. Den delen av åkern som ligger inom det inventerade området är i träda och ser inte ut att ha plöjts på några år.

6 (7)

PM
2018-12-0

Figur 7: A: En kraftledningsgata i västra delen av området. B: Åker i träda intill kraftledningsgatan.

I östra delen av inventeringsområdet ligger ett litet område med våtmark. Våtmarken fortsätter öster om inventeringsområdet. Den delen som ligger inom inventeringsområdet är öppen och helt bevuxen av vass. Få andra arter observerades i fält- och bottenskikt. Våtmarken har bedömts ha högt naturvärde i våtmarksinventeringen. Det är dock bara utkanten av en stor våtmark som sammanfaller med inventeringsområdet.

Slutsats

Största delen av inventeringsområdet utgörs av hårt brukad skog som bedöms hålla lågt naturvärde. De flesta biotopkvaliteter som kan finnas i skogar saknas. Skog av denna typ utgör livsmiljö för endast ett fåtal arter. Söder om väg E20 bedöms kraftledningsgatan och hållmarkerna hålla ett visst naturvärde. Dessa miljöer skapar variation i landskapet och visst biotopvärde bedöms finnas i och med förekomsten av äldre enbuskar, hållar, block, skrymslen och variation i markvegetationen. Norr om E20 bedöms våtmarken hålla ett visst naturvärde. Eventuellt hade några naturvårdsarter kunnat hittats i områden med visst naturvärde om fältbesöket hade gjorts vid en annan tidpunkt.

Inget område som bedöms hysa naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) eller högre noterades vid inventeringen.